

In Tą'nin Paul-di In Philippi Búu'úwi Méesate'in T'owa Ovâytą'nannin

1 Na?in Paul-ádí Timothy-ádí Christ Jesus-gî? änt'ōemáa. Nă?in tą'nin wâytą?do? un méesate?in p'ó?dédí?indádí in khäge?nindádí hää Philippi búu'ú íthaa?in, hedá t'ähká un wé?ge?in Yôesi Tádáví t'owa Christ Jesus-ádí ímuu?in wá? wâytą?do?.

2 Yôesi Tádá na?inbí Tádá gínmuu?i-ádí hedá Na?inbí Sedó Jesus Christ-ádí séegísehkanä wovâymääní hedá wovâykhäge?namí áンshaaginpídíbo? ikwö?nídí.

Paul-di in méesate?in t'owa oe Philippi búu'ú dikw'ó?nin ovâyyûusu?o?

3 Häädi unbí?gedi dáy'ánshaa?an ginhay naadi naví Yôesi donkú?daa?o? un ímuudi, **4** hedí häädi wänbo un t'ähkigî? dáyyûusu?an ginhay-á hihchandi kin dáy?o?, **5** gá i páadé?i thaa úvíwhäyu? iwedi bo nää pu?wahaydi na?in dikhäge?nandân i híwó?di tuyu? Jesus-ví?gedi t'owa ayt'òe?amídí. Páadé úvíts'anwhäyu? ihaydi Yôesi Tádá unbí pí?nä khó?yé wí häawí híwó?di i?an, **6** hedí naa ta?gendi dînhanginná Yôesi Tádábá namuu nă?i ikhâymää?i? nää iwedi páadépiye?, hedí owáy i thaa Christ Jesus nawáypówá ihaydá nă?i híwó? wovây?o?i-á únbowadée-í.

7 Hedi híwó? namuu kin ocháa-ídí unbí?piye?, häädi wänbo t'ähkí naví pí?nä khó?yé híhchandi unbí?gedi dáy?ánshaamáadí. Yôesi Tádá naví?piye? híwó? nachaqádi wí t'öe dímägi dôn?ámídí, hedí undidá naa díkhäge?máa nă'i t'öe dáy?ámídí. Nă'in khäge? undi dímä? tobá opannän wänbo háa hä?in tsonninbí páadépiye? owin wänbo Yôesi Tádáví híwó?di tuu dôn?áyínmá?ve-ídí hedá dovâythayyamídí ta?gen namuu?in. **8** Yôesi Tádá ûnhanginná in ta?gen naa otû?nin, unbí?piye? báyékí otaachanpo?. Háa Christ Jesus iví pí?nä khó?yé naséegímuu waagibá naa wá? hanbá unbí?piye? ochaqá.

9 Hedího nă'in namuuđi naadí wâyyûusu?o? kin únpúwídí: Shánkí wänbo unbí seegí únsôe-í, hedí iwedá wíyá shánkí híwó?di hangintandá ka?powáá wovâymääní. **10** Kindidânho únhanginnání wé'i wí híwó?di namuu?in hedá wé'i wí híwó?pí? namuu?indá, hedânho i híwó?pí? namuu iwedi úvíyâa?ámí, hedího owáy i thaa Christ nawáypówá ihaydi yä?dâa?indä? ímúní hedá to?wídí wänbo-á há?to wovâyt'e?p'íde-í. **11** Jesus Christ-dânho wovâykhäge?namí báyékí híwó?di hääwí úví?âamídí, hedânho t'owadi Yôesi Tádá kw'áayébo? óemá?ve-í, hedá ditúní hay'i namuu?in.

Paul napannän wänbo Yôesiví tuu t'owa ovâyt'ôe?o?

12 Tí?ûuwin páadé?in, naa oda? nă'in únhanginnání?in: Háa naa dînpóe waagidi shánkí báyékí t'owa i híwó?di tuu Jesus-ví?gedi dit'oe, **13** hedího t'ähkí in áyí?nin sundado nă'i tsondíví tewhá iwe?in dimuu?indá hedá in wé?ge?in t'owa

näwe dithaa'indá dínhanginpóe naa Christ-gí' dáywänpit'ôemáadíbo' opannännin. **14** Hedá naa opannännin dínhanginnândiho t'ähkí waa in tí'ûuwin päädé'in nää Rome dithaa'inbí whäyú Na'ibí Sedó Yôesiví'piye' shánkí dínkaymän, hedá nää inbí khuwôeda' dínhändedí Yôesi Tádáví tñu in t'owa shánkí ovåyt'ôe'o?

15-17 Wáy wén inbí ánshaa híwó'di dínmuuđiho Christ-ví'gedá t'owa ovåyt'ôe'o', hedí indá naa díséegídí kin díví'o', dínhanginnândi Yôesi Tádádí naa dísóge'in i híwó'di tñu Jesus-ví'gedí dó'åyîngi'ämídí. Hewänbo wây-á wêndá naa díwänpit'húumáadí hedá dituhänt'ôedá in t'owa Christ-ví'gedí ovåyt'ôe'o', hedího pín ta'ge haydi wídiví'opí, indá ingí'da'mân díví'o'. Di'ände naa wa' nää pan dee o'ändí shánkí wänbo t'ôephade iwe dítôeni'in.

18 Hewänbo háa indi dí'o wänbo wídl'åyîngimähpí. Háa híwó' háa híwó'pi diví'ánshaamáa wänbo', Christ-ví'gedí in t'owa ovåyt'ôe'odá híwó'di namuu, hedího shánkí wänbo naa díhíchando'.

19 Hedí wa'dí híhchandibo' omúní. Un t'ähkídíbo naa dínyûusu'odi, hedá i Yä'dâa'i P'oewaqhäâa Jesus Christ-di dímä'idi naa díkhäge'dodá, handidi dínhanginná t'ähkí híwó' naa dínpuwagít'ôe'in.

20 Hânhó wén hääwén oda', hedí dáywhäyunde nä'in oda'in dínpuwagít'ôe'in, hedí nä'innân in namuu: Há'to hääwidí díwôeda'määni'i dáy'ämí. Nää pu'wahay khuwôeda'ginpíđíbo' oyí', hedí nää ha'bibo omúní'in oda', hedânhó háa naví wówátsi donhon waagidi t'owa ditúnídí Christ hay'i namuu'in, tobáháa owówáyi' háa díhay

wänbo?. **21** Kinnân naagî? namuu: Christ-ân naví wówátsi waagi?bá dînmuu, hedî ochuuđáho shánkí wänbo i-áđí ochä?ní. **22** Hewänbo wa?di nää oepáa k'ayđibo naví wówátsi dîntä?ändáho?, shánkí wänbo híwó?di hääwí naví t'ôe iwedi dînpée-í, hedîho naa wíđînhanginnáhpí wé?i wí dódé?mamí?in, háa owówáyéení?in háa ochúu-í?in. **23** Naa wêege?in ánshaa-á donmáa. Nää oepáa k'aydi?in wówátsi dóyoe?amí?in oda? Christ-áđí ochä?nídí, gá han dînpóedáho shánkí híwó? naagî? namúnídâ. **24** Hewänbo ungî?áho shánkí natây wa?di näädí dáywóyí?nídí. **25** Naa dînhanginná nã?in wâytumáa?in ta?gen namuu?in, hedîho wá? dînhanginná näädíbo dáywóyí?ní?in undádí owówáyéenidí, hedâaho unbí whäyu únmuu?i shánkí únkay-íđí hedá iwedá shánká íhíchäq-í, **26** hedá owáy unbí?we wíyá opówá ihaydá Christ-di shánkí báyékí wovâyhíhchanmääni naa omuudi.

27 Hewänbo tobáháa napóe wänbo híwó?nin wówátsi bînhûuwí, i híwó?di tuu Christ-ví?gedi natû? waabá íthaa-íđí. Kin únkhay?ä? úví?amí?in hedâaho tobá unbí?piye? opuwämää wänbo háa omääpí wänbo?, naa dînhanginnání kay?indi íwinnin, hedá unbí ánshaa-á unbí taachandá wa?di wêedä? únmuu?indá, hedá i híwó?di tuu Jesus-ví?gedi t'owa dívíwhäyú-íđí un wé?ge úvísó?dînde?indá. **28** To?wén unbí?piye? híwó? dichäqapí?in hây wänbo wívînkhuvôeda?ípí. Íkhuvôeda?pí?in wovâymündedî bînkekew'ôení indá dipedeemuu?in, hewänbo undá Yôesi Táđádâho wovây?aywoení?in. **29** Yôesi Táđádí wovâymä? Christ namuudi bînt'ôephadé-íđí,

iví'piye? úvíwhäyú-ídída?bá yoe. ³⁰ Undidá naa ho dímû? haa wí Yôesi Tádáví sundaðo waagibá dáyhänbo'in, hedá nää-á únhanginpóe wa'di hanbo dáy'o'in. Hedá un wá? nää hanbá bînphadende?.

2

Háa Christ i'an waabá na'in wá? gíñkhây?ä? íví'qamí'in

¹ Christ-ádí gimuudi gíñkoedí wí'ná tâye ívíkweewaanwaatú?âqamídí. Iди дисеегиди гинкоеди ви́нá таье íвібо'aawówá?амиди. И Yä?dâa'i P'oewaqahâqadi díwóndedí gíñkoedi wí?da? gimuu waabá gichâq-ídí. Na?inbí pí?ná khó?yé gitaachanpo?di gíñkoedi wí'ná tâye ívísehkanähûuwídí.

² Hedího únkhây?ä? wéhpêedä? í?ánshaamúní'in hedá wí'ná tâye-á úvíséeglhûuwí'in hedá t'ähkí unbí hâq-á unbí taachandá handa? únmúní'indá. Handidiho shánkí wänbo naa díhíhchanmääní. ³ Wén háawén wänbo ungi?da?, haa úvípitiegé-ídída? wí?uví?âqamípí, hewänbo áagé úvípikw'öení hedá in wé?ge?in t'owa-á unbí shánkí híwó?nin dimuu waagibá íchanpúwí. ⁴ Wây-á wé?ge?in t'owaví wówátsi bîn'äyîngimá?ve-í, unbî?da?bá yoe. ⁵ Háa Christ Jesus í?ánshaa'an waabá un wá? únkhây?ä? hanbá úví?ánshaa?amí'in. ⁶ Tobá haa Yôesi Tádá namuu waagi?bá Christ wá? häädi wänbo t'ähkí ha?bibá namuu wänbo?, wínachanpóepí únkhây?ä?in wa?di ha?bibo namúní'in, ⁷ hedího napida?di iví hä?wí t'ähkí iyoe'an wí pant'öe'i waagibá napáa-ídí. Wí t'owa waagibá na?aypuvä? hedá wí t'owa waagibá-á iví wówátsi iho?. ⁸ Hedáhá? Yôesi Tádá

óe²a⁷ginnandi iví wówátsi imägiđi wén phé⁷wan deedi nachuu.

⁹ Hedi han i⁷andi Yôesi Tádádí shánkí kw'aye óesóge, hedá natú i-á to⁷wén t'ähkíví shánkí hay'i namuu⁷in, ¹⁰ hedího t'ähkídíbo dívídé⁷gendikw'öení Jesus óe²a⁷ginmääníđí, t'ähkí oe makówá dikw'ó⁷nindá, nää oepáa k'aydi i⁷ge diyi⁷indá, hedá nan soge núugé dikw'ó⁷nindádí, ¹¹ hedá t'ähkídíbo-á ditýní Jesus Christ i shánkí p'ó⁷déđí⁷ namuu⁷in, hedí kindiđi nakeepuwí Yôesi Tádá hay'i namuu⁷in.

Gínhây⁷ä⁷ ívíso⁷dée-i⁷in Yôesigl⁷ githáa-íđí

¹² K'ema⁷in, undádí oyí⁷ ihaydi hääđi wänbo t'ähkí naví hí⁷ dínt'óyande⁷, hedího nää-á wá⁷ tobá undádí wó⁷yipí wänbo shánkí dínt'óyaaní. Yôesi Tádádí wovây⁷aywon, hedího ihaydä⁷ úvíso⁷dí⁷be-í hääwí únkhây⁷ä⁷i⁷ úvíkanhûuwíđí, hedânho t'owa bînkeeyamíđí in wovây⁷aywonnin ímuu⁷in. ¹³ Yôesi Tádá-ân unbí pí⁷nä khó⁷ye⁷ ún⁷ändí iwebá it'öemáa, hedá idáho wovâykhäg⁷e⁷máa hedânho ída⁷ídí háa i natsonpóe waa úvíkanhûuwí⁷in, hedá wá⁷ wovâykhäg⁷e⁷do⁷ kin úví⁷qamíđí.

¹⁴ Tut'ayginpídíbo tûwhänpídíbo hääwí t'ähkí bîn⁷amí. ¹⁵ Handidi t'owadi wíwovâytuusúu⁷amípí, hedí unbí pí⁷nä khó⁷ye⁷-á yä⁷dâa⁷indä⁷ ímuu⁷in, hedá yä⁷dâa⁷indá unbí wówátsi-á bînhûuwí tobá in híwó⁷pí⁷in t'owaví yâa íthaa wänbo⁷, indá in ta⁷ge⁷in p'óegé namuupí i⁷gedä⁷ dimän. Oe makówá in agóyódí dînko⁷o⁷ waagibá nakhây⁷ä⁷ nää oepáa k'aydíbo un wá⁷ wí ko waagi⁷inbá ímuu⁷in, ¹⁶ i tûu nawówátsipäyi⁷i⁷

in t'owa ovâyhondi. Kin úví?andá, owáy i thaas Christ nawáypówá ihaydi naa dînkoedí-i híhchandi otúnídí híwó? dáy?annin, hedá wí ää?í? ikhää?de waagibá naa wá? ochanpúwí hânhó dáykhää?in, hedihó hä?wí dáy?andi? wídînpedeepí. ¹⁷ T'owadi animâa dáyt'ahánú?in Yôesi Tádá óemä? waagibá, undá iví?piye? úvíwhäyundede? unbí wówátsi-á iví?piye? úvímägi hedá igí? úvít'óemáa. Ma?di naví ünp'oe donch'âaní hedânhó unbí t'ôe Yôesigí? únbowadéé-ídí, hebo tobá han dînpóe wänbo naa ohíhchanpo?, hedá un wá? kí?min híhchan bînmá?ve-í?in oda?. ¹⁸ Naa ohíhchäq waagibá un wá? únkhâ?ä? íhíhchäq-í?in, hedihó unbí híhchan oyämu-í.

Timothy-ví?gedi Epaphroditus-ví?gedá Paul ita'nan

¹⁹ Na?inbí Sedó Jesus natûdáho hanwaapíðíbo Timothy unbí?piye? dósaaní hedânhó háá íkw'ó?nin dînhanginpúwidí hedí kindidi naa obo?aawówápúwí. ²⁰ Wiyá to?wí wänbo i waagi naa-ádí wína?änpi. Idá?mân na?áyîngidi ta?gendi unbí?gedi i?ánsha?o?. ²¹ T'ähkí in wé?ge?in inbí wówátsi i?gedidá? díví?ánshaamáa, Christ Jesus-ví t'ôe i?gedá? yoe. ²² Unbo únpihanginná Timothy-dá dînkeeyannin i-á ta?gendi báyékí nachä?po?in. Wí ay iví tádá ikhäge?do waagibá, idá naa báyékí díkhäge?nan i híwó?di tuu Jesus-ví?gedi änt'oe?ämíðí. ²³ Hedihó owáy háá naa dînpuwagít'oe?in dînhanginpóe ihaydi, wesebo unbí?piye? i dósaaní, ²⁴ hedí naví pí?ná khó?yé ochäq Na?inbí Sedó Yôesi?di hanwaapíðíbo naa wá? unbí?piye?bá dípuhpägít'oe?in.

25 Hewänbo naa ochanpo⁷ nakhây^ä?in Epaphroditus unbí?piye⁷ wesebo dówáysaanídí. Dînhägë?táy ihaydi undá naví?piye⁷ i dînsan, hedí naagi⁷ wí tí?uu waagi**?**bá namuu, naa-ádá wé?gá änt'öe⁷an, hedá wíye sundado wé?ge änhänbodi waagi⁷inbá gamuu. **26** Nää hânho un napuwäda⁷, hedá nat'oe un únhanginpóe⁷in i-á nahay⁷in, hedí hä?indá öe?áyíngimägi hedího unbí?piye⁷ dówáysaaní. **27** Ta?gendi hânho nahaywän, chuwa k'áygého na?änwän. Hewänbo Yôesi Tádá ûn?iyapóedí óehehkháamägi. Hedí han i?andi naví?piye⁷ wá? na?iyapóe, hedânho wiyá shánkí wänbo wó?k'áykháapuwípídí. **28** Hedího wiyá shánkí wó?tsíkhada⁷pí unbí?piye⁷ dówáysaanídí, hedânho i bînmúnídí hedá íhíhchanpúwidí, hedí handidi naa-á ánshaa iwe wó?cha?nípí. **29** I-á Na?inbí Sedó Jesus-ví⁷ namuudi híwó? híhchandi bînséegíkéyí. I-ádí hedá to?wén i waagi**?**bá dimuu?indádí bîn?a?ginnamí, **30** gá Christ-ví t'öe ôn?odi chuwa k'áygéhay napówádân, hedá häjawi naagí⁷ i?andi i-á nakhâymuu iví wówátsi imääänídí. Nä'i häjawi undá wí?unkoedipí dîn?qmídí naví?wedi kayí⁷ diwe îkw'öndi.

3

Háa in ta?ge?in wówátsi ívihûuwí?in.

1 Tí?uuwin páadé⁷in, nää nä'i wâytu?âamí: Na?inbí Sedó Jesus-ví⁷in ímuudiho⁷ úvíhíhchanmá?ve-í. Tobá nä'i häjawi i?gedi wâytä?nan wänbo⁷, kaykhan wídinpo⁷pí inho wâytä?nanninbá nää wiyá wâytä?namídí, hedí nä'i hí? wâytä?do?idá wovâ?aywoení.

2 Úví?áyîngi?âamí hä?in hôeyó?in háhkannin dimuu?inbí?wedí, indá yä?dâapí?dä? díví?o?, indá in Hudíyoví k'ewe? taadi ovâytta?an wänbo nã?in taa-á wén tsaa nachä?muupí?indä?mân inbí túu?ú dínmuu. **3** Na?innân in ta?gen k'ewe? taa waagi?inbá âymáa?in gimuu, gá Yôesiví P'oewqahâadí na?in díkhäge?dodân Yôesi Tádá ây?a?ginmääniidí, hedá na?indá híhchandi gitû? Christ Jesus-ví?in gimuu?in, hedá wí?ívíwhäyundepí hääwí wí?bo íví?o?idibô na?in dîn?owóyé-í?in.

4 Ma?di wí to?wí nachanpo? híwó?di hääwí i?odibô? ôn?owóyé-í?in, hewänbo kinho nachanpóedáho naa-á dînkoedí-í iví shánki ochanpúwí?in i hääwí naa dáy?andibo dîn?owóyé-í?in. **5** Naa-á khâave thaa ihay?i omuudi in Hudíyoví k'ewe? taadi dítaa?an; naví tádá-á yíyá-á Israel-?in dínmuu; wí Benjamin-bí ây iwedi?i?ân omuu, hedânho wí kodí?di Hebrew omuu, hedí Pharisee t'owabá omuudi in waagibá Moses-ví khuu t'ähkí dônhon; **6** hedí pín ta?ge haydi naví whäyu khuu donhondi in Jesus-ví?piye? dívíwhäyunde?in t'owa t'öephade iwe dovâykw'ódi. I tsontuu Moses itä?nandi? t'ähkí dó?a?gindodi to?wí wänbo wí?ûnkoedipí dînt'e?p'íde-ídí.

7 Nã?i hääwí namuudi naa dáyyêngi?owän, hewänbo nää Christ dóséegídí nã?i hääwí nachä?muupí waabá dînchanpo?. **8** Hedí nã?i hääwída?bá yoe, hääwí t'ähkâan nachä?muupí waagibá dînchanpo?, gá nää-á Christ Jesus naví p'ó?dédí? dínmuu?i dontaadân, hedí i-á shánki híwó?di namuu hääwí t'ähkív?wedí. Hedí nää Jesus dótaadi nã?i wé?ge?i hääwí dînpedee

waagibá dóchäqá, hedí nää'i hääwí-á phé'yävi whée óecha?gít'óe?ídä? waagi?bá namuu gin otúní hedânhо Christ shânkí híwó? dótaa-ídí. ⁹ Naa oda? Christ-ádí wî?dä? gamûní?in hedânhо Yôesi Tâdâdí díchäamá?ve-ídí t'aywó?di wídómáapí waagi. Hewänbo há?to kin díchäq-í i tsontuu Moses itä?nandi? dó?a?ginnamídí dâykhäädedibô?, hewänbo Christ-ví?piye? dâywhäyundedân, gá Yôesi Tâdá natü?dân in to?wén Christ-ví?piye? dívíwhäyunde?innân idi ovâychäqmáa t'aywó?di wídâymáapí waagi. ¹⁰ Naa oda? ta?gendi Christ dótaa-í?in. I-á nawáywówápóedí in kay imáa?in napäyi?, hedí naa oda? nää'in kaybá dímääní?in dómä?ve-ídí. Hedá i-á it'öephäde waagibá naa wá? hanbá dont'öephadé-í?indá oda?, hedá háá i namuu waagibá nachuu ihaydi, naa wá? hanbá omúní?indá oda?, ¹¹ hedânhо tobáháa napóe wänbo? owáy naa ochuu ihaydi owáywówápúwi.

Páadépiyedä? ívíkhää-í

¹² Naa wó?tû?pí Christ ho dótaa?in háá dînkhâýä? waa, hedí naa wó?tû?pí ho opóe?in háá dînkhâýä? omúní waagi, hewänbo ha?bi opúwídí ihaydä? dâykhäädde? i dîntáy?i donhónídí, gá hangí?-ân Christ Jesus-didá ho naa díkê?dân. ¹³ Tí?ûuwin páadé?in, wí'ochanpo?pí t'ähkí hä?i dîntáy?i ho donhógi?in, hewänbo nää?indä? dây?o?: Háá ho dînpóe?indá dây?annindá i?gedi wídây?ánshaa?opí, hewänbo shânkídí háá dâykhâymáa i?gedâñ dây?ánshaakanhon. ¹⁴ Wí ää?i? páadébo napówá-ídí ikhäädde waabá naa wá? dâykhäädde hedânhо hääwí Yôesi Tâdâdí dímääní?in ot'anpúwídí. Hedi kinnân idi dînkhâymáa: Christ Jesus naagí?

i'annin namuuđi Yôesi Táđáđí makówápiye⁷
dítükánkhâymáa.

¹⁵ T'ähkídíbo hangintan dâymáadí ta'gendi dik-weesenpaa'indá díñkhây^ä? díví'ánshaamääñí'in nă'i otú'i híwó?di namuu?in. Hedi wí to'wí hây piháa i'ánshaamáadá, Yôesi Táđáđí nă'in wänbo Ônthayk'uwí. ¹⁶ Hedîho in nähaydi giháhpóe⁸inbá ívíkanhondi, hanbá na?inbí wówátsi âyhûuwí. ¹⁷ Tí'ûuwin páaqé⁹in, hâa naa naví wówátsi donhon waabá un wá? t'ähkí hanbá unbí wówátsi bînhûuwí. In to'wén yä?dâa¹⁰in wówátsi dâyhonnín hâa wâykeeyan waagibá híwó? bînmúní, hedî hâa díví'o waa un wá? hanbá úví'qämí. ¹⁸ Häy  n wänbo wâyt  an hedî nää-á s  e¹¹indidá wiyá wâyt  m  a, b  y  ki t'owa hâa inbí wówátsi dâyhon diwedî nakeepo¹² dâyyoegim  a¹³in hâa Christ-di na'ing   d  n'an waa phé'wan deedî nachuu ihaydi. ¹⁹ Indáho péy  g  piyeho dim  n. Yôesi d  y'a¹⁴ginm  änív  wedî h  ukandá s  w  -á i'gedi sh  nk   díví'ánshaa¹⁵o?. Hä  w   woeda¹⁶w  ?di díví'o? i'ged  d   dív  y  engih  e¹⁷o?. Ind   i hä  w   n  ä oep  a k'aydiwi i'gedid  d   díví'anshaam  a. ²⁰ Hew  nbo na'indáho maków   i'ged  d   iv  'ánshaa¹⁸o?, g   iw   na'inbí úw  n  a waagibá g  nn  nd  n, hedîho p  n ta'ge haydi âytsíkha¹⁹m  a na'inbí aywondi g  nmuu*?* i wedî g  nw  y²⁰ä-íd  , i-á Na'inbí Sed   Jesus Christ namuu, ²¹ hedî i-áho in kay im  ad   na'inbí túu²¹ kayp  ? g  nmuu*?* g  nchuwag  t'  e wänbo d  n'egókh  ym  ad  h  ? ts'q  abi d  npakh  ym  a, hâa iv  ' ünmuu waagibá naw  w  p  oe waabo?. I-áho hä  w   t'ähkí i'gedi natsonyidi ûnkoedi kin i'q  m  d  .

4

¹ Hedího naví tí'ûuwin páadé'in, Na?inbí Sedó Yôesiví'piye? kay?indi úvíwhâyuhûuwí. Naadá un báyékí wâyséegídí wâymúní'in oda?. Undidá naa díhíhchando?, hedí hääwí dáy?andi ot'anpóe?i waagi?inbá ímuu gin wâychaq.

² Euodia-ádí Syntyche-ádí kaygi?di doväntumáá dänwóení hedí wí? dänpáa-í, indáho Na?inbí Sedó Jesus-ví?in wí?gín damuudi. ³ Hedá u ta?gendi naa-ádí bit'ôe'o?i? unmuudi, wida?máa nã?in kwiyä? ovânkhäge?namídí wí? dapúwídí, indá dänt'ôe'o? i híwó?di tñu Jesus-ví?gedi t'owa dänt'ôe?amídí. Hedá Clement-dádí wây-á wé?ge?indádí hanbá dívít'ôe'o?, inbí khåwá-áho in tñnin diwe díntä?muu, iwe natü? to?wén dimuu in wówátsi nahändepi?in dâymáa?in.

⁴ Na?inbí Sedó Jesus-ví?in ímuudi häädi wänbo t'ähkí úvíhíhchanmá?ve-í, hedá wíyá hanbá wâytu?åamí, úvíhíhchanmá?ve-í.

⁵ T'ähkí t'owa-ádí híwó?da? ímúní, Na?inbí Sedó Jesus-áho hanwaapídíbo na?ädi. ⁶ Báyékí áンshaa iwe wi?ikwö?nípí, hewänbo hääwí t'ähkí i?gedi úvíyûusu?åamí-á, hedá Yôesi Tádá-á hääwí úntay'i bîndaa?amí, hedí kin úví?odi bînkú?daa?åamí wá?. ⁷ Yôesi Tádádí díkhäge?do? áンshaaginpídíbo gikwo?nídí, tobá na?in t'owadä? gimuudi wígínhanginnáhpí wänbo háa kin dîn?o?in. Hedí kin wovây?odi t'ähkí unbí pi?nä khó?yé bînmáa?i-á unbí hangintandá wovây?áyînmá?ve-í, Christ Jesus wé?ge ímuudi.

⁸ Tí'ûuwin páadé'in, nã?i-á naví t'ä?gidi hí? unbí?piye dînmuu: Häädi wänbo t'ähkí nã?i

hääwí i?gedi úví?ánshaa?âqamí: hääwí ta?gen namuu?indá na?a?ginmuu?i-á, in ta?ge?in p'óegé i?ge wovâyhondi-á, i yä?dâa?i namuu?i-á, naséegímuu?i-á, t'owa t'ähkí ovâyhí?andi-á, i shânkí híwó?di namuu?i-á, hedâ i?gedi t'owa híwó? dívihée?o?i-á. ⁹ Naví hí? ít'oe hedâ naví tsiyekan dînmû?, hedîho t'ähkí naví?wedi íhâhpóe?i-ádí i hâhkân naví?wedi bînhógi?i-ádí ihayda? úvíkanhûuwí, hedî kin úví?odá Yôesi Tâdá undâdí nayéení, idâ díkhägë?do? ánshaaginpídibô gikwo?nídí.

¹⁰ Tobá híwó? hay thaa naphade wänbo nää undi wíyá naa dí?ánshaamáa díkhägë?namídí, hedî handidâñ Na?inbí Sedódì báyékí híhchan naa dímägi. Naa dînhanginná ta?gendi naví?gedi ho úví?ánshaa?o?in, hebo nää pu?wahaydi wí?únkoedipí hâa íchäq?in dînkeeyämídí. ¹¹ Naa dînhääwítáy?in wó?tù?pí. Ohâhpóe ohíhchäq-ídí tobá häyú dînkw'ôn wänbo?. ¹² Naa dînhanginná naví wówâtsi donhûuwí?in wí sehkanawó? nawówâyi?i waagibá hâa wí kodit'owa namuu?i waagibá. Naa ohâhpóe hádídí ohíhchanpúwí?in, tobá híwó? dáyhúuyo hâa ohâhsêñ wänbo?, tobá báyékí dînkw'ôn hâäwí dîntáy wänbo?. ¹³ Christ-di in kay dímädiho næ'i hâäwí t'ähkí dînkoedi dáy?amí?in.

¹⁴ Hewänbo tobá hâäwí t'ähkí dîntáy?i dómáa waabá ochaa wänbo?, undá naví?piye? híwó?nin ímuu díkhägë?nandi wa? näwe dont'ôephadendedibô?. ¹⁵ Un Philippians, unbo næ'i únhanginná: Oe Macedonia nange iwedi opáadépee ihaydi i híwó?di tuu Jesus-ví?gedi t'owa

dovâyt'ôe?amídí, undidá?mân hääwí naa díyämú, wây-á méesate iwe?indidá yoe, undidá?mân dînchä?san. ¹⁶ Oe Thessalonica búu?ú wänbo o?ändí dînkhägë?táy ihaydi undi wáymûuví shánkí hääwí dînsan. ¹⁷ Wí?í?âqanípí nää wâyda?máa?in wiýá hääwí dímaänídí, hewänbo oda? unnâno báyékí híwó?di bînhóní?in Yôesiví?wedí, wí to?wí iví t'oe iwedi báyékí wá?âa ihónde waagibá. ¹⁸ Nää-á hääwí dîntáy?i-á hedá shánkí wänbo dîntáy?iví?wedí dómáa. Nä?i báyékí hääwí-á dómáa gá Epaphroditus-di hääwí undi dînsandi? dînkândân. T'owadi hääwí sa?wó? nasqu?i-ádí hedá animâa dâyhánú?indadí Yôesi Tádá ônhon óemäänídí, hedí i-á iséegíhógiđi nahíhchanpo?. Hedi hanbá nä?i hääwí undi naa dînsandidá wá? Yôesi Tádá óehíhchando?. ¹⁹ Hedího Christ Jesus-ví?in ímuudi naví Yôesiđiho hääwí un úntáy?i wovâymääní iví báyékí híwó?di hääwí ûnkw'ó? diwedí. ²⁰ Hânhay wänbo t'ähkí na?inbí Yôesi kw'áayébo? âymá?ve-í, i-á na?inbí Tádá gínmuu. Hamân.

Paul-di ovâysengitu?an

²¹⁻²² Yôesi Tádáví t'owa t'ähkí ovâysengitu?âqamí, indá Christ Jesus-ví?in dimuudi. In tí?ûuwin páadé?in naa-ádí diyi?indá hedá t'ähkí in wé?ge?in Yôesi Tádáví t'owa nää dikw'ó?nindá wovâysengitu?an, i tsundi Caesar-ví tewhá ee dikw'ó?nindí shánkí wänbo?.

²³ Na?inbí Sedó Jesus Christ-ví séegísehkanä unbí pí?ná khó?yé bînmá?ve-í.

Na'ínbi Sedó Yôesiví Tuú / Nanbí Sedó Jôesiví Tun

New Testament in Tewa (USA) (San Juan/Santa Clara)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tewa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Na'ínbi Sedó Yôesiví Tuú (San Juan)/ Nanbí Sedó Jôesiví Tun (Santa Clara)

Copyright Information

© 2012, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

    You must give Attribution to the work.

    You do not sell this work for a profit.

    You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tewa (USA)

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

    You include the above copyright and source information.

    You do not sell this work for a profit.

    You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

f775bf1b-8c8a-5c5e-9288-3b9b00387997